

Otevřený dopis Jiřího Vondráčka

Předseda Svazu autorů a interpretů (SAI) Jiří Vondráček se ve svém otevřeném dopise, který zaslal do Poslanecké sněmovny ČR, vyjadřuje k novele autorského zákona.

Vážené paní poslankyně
a páni poslanci,

jmenuji se Jiří Vondráček a jsem předsedou profesní organizace SAI — Svaz autorů a interpretů.

SAI je organizace, která vznikla po roce 1989 za účelem hájení zájmů hudebníků, interpretů a autorů v ČR s představou činnosti blízkí se podstatě cechu. Nejedná se tedy o kolektivního správce.

Po prostudování připravované novely autorského zákona a pozměňovacích návrhů musím za SAI reagovat na situaci, která je pro nás zcela neakceptovatelná. A to i přesto, že jsme byli nepřímými účastníky přípravy vládní novely autorského zákona (dále jen AZ) v rámci připomínkového řízení MK ČR.

Dovolte tedy několik důležitých připomínek k novele AZ a sérii pozměňovacích návrhů, které se živě dotýkají naší práce, tvorby a jejího odměňování, a tedy naší obživy.

Jsme tvůrci a zároveň investory v našem hudebním průmyslu. Jsme jednou z tvůrčích oblastí, která funguje jako každé jiné průmyslové odvětví jen s tím rozdílem, že investujeme svoji práci a finance do nehmotného díla. Naším zástupcem v obchodním vztahu je kolektivní správce, který získal od ministerstva kultury licenci, aby zastupoval tvůrce a uživatelům poskytoval licence k užití našich děl a výkonů. Pokud

by taková licence neexistovala, musel by každý uživatel jednat s každým z nás, kteří jsme majiteli samostatně vytvořeného díla.

Současná novela, tedy jak vládní návrh, tak ani jeden z pozměňovacích návrhů, nectí v úplnosti pravidla svobodného obchodu a obchodního vyjednávání. Nectí naše práva, nectí vlastnický vztah k našim dílům a svobodnou možnost nabízet naši práci a díla na trhu s hudbou. Naopak jednostranně hájí zájmy podnikatelů ve sféře ubytovacích zařízení a restaurací proti tvůrcům.

Již samotná vládní novela nevytváří rovné podmínky pro naše právo svobodně určovat cenu našich děl, když pracuje s reálnou možností soudních sporů o tarify KS.

Pro uživatele na druhou stranu neřeší možnost vyjednat v obchodním duchu ceny poskytovaných licencí k užití děl. Nabízí pouze stop stav pro majitele práv a soudní tahanice kolem cen a tarifů, které navrhnou sami autoři a interpreti prostřednictvím své kolektivní správy. Tím by docházelo k neřešitelnému dlouhodobému vyjednávání u soudů, a tedy i ke kolapsu hudebního průmyslu. Zároveň by ale docházelo k neoprávněnému užívání našich děl uživateli, tedy k sérii dalších soudů, které by vyvolali samotní jednotliví majitelé práv. To, že v prostředí našeho soudního systému se jedná o proces trvající mnoho

let, dokládají desítky soudních sporů vedených s lázněmi od roku 2012, a to bez jediného pravomocného rozsudku do dnešního dne.

Zastropování výše odměn — i kdyby bylo zrušeno současné neobhajitelné a z našeho pohledu i podle mínění expertů na autorské právo protiústavní zastropování výše odměn ve vztahu ke koncesionářským poplatkům, došlo by dle většiny poslaneckých návrhů k další sérii neřešitelných situací při sjednávání obchodních záměrů tvůrců a uživatelů ve veřejném sektoru. Koncesionářské poplatky nemají s naší tvorbou nic společného, protože je to prvek řešení financování veřejnoprávní televize a rozhlasu a je jako parametr protiprávně užíván k regulaci ceny soukromého majetku tvůrců v oblasti nehmotného vlastnictví.

Pozměňovací návrhy — některé varianty návrhů, a to jejich většina, řeší více požadavky uživatelů podnikatelů. Navrhují víceméně konzervaci statu quo, kdy se odměny za užití našich děl a výkonů, které se pohybují někde v evropském průměru, mohou zvyšovat pouze státem kontrolovaně, a to v různě definovaných inflačních horizontech. To je v jiných průmyslových odvětvích nepřijatelné, a tak to nesmí být přijatelné ani v hudebním průmyslu!

Jsme soukromí tvůrci v nejistém hudebním prostředí, jehož úspěšnost je závislá na pomíjivé popularitě, svobodě projevu. A tak jako se pohybují ceny pohonných hmot, energií a výše podpory obnovitelných zdrojů, musí mít i hudební průmysl svobodný prostor pro soukromé podnikání, ale i podporu ze strany společnosti, protože hudba je jedním z mála determinujících prvků, které nás odlišují od jiných národů a jejich kultur. Hudební průmysl zaměstnává obrovské množství profesí, které jsou závislé na úspěšnosti jednotlivých interpretů a tvůrců. A proto očekáváme naopak jeho podporu, tak jako se to děje v ostatních vyspělých evropských státech.

Kolektivní správa není státní útvar, ale námi hudebníky, autory a herci vytvořený obchodní prostředník, který podléhá rozhodnutí valných hromad, a je tedy soukromým podnikatelem se státem udělenou licencí, která není v rozporu se soutěžním právem. Jedná se tedy o zástupce tvůrců a majitelů nehmotného majetku, kteří jsou již dlouhá léta vystaveni nekontrolovatelnému kopírování a nechráněnému užívání, což je v běžné terminologii v jiných odvětvích lidské činnosti označováno za poškozování cizího majetku nebo za krádež.

Žádné průmyslové odvětví, jehož výrobky by bylo možné okamžitě po uvedení na trh ve velkém kopírovat ve 3D tiskárně, by nepřežilo. Nepřežily by to pekárny, výrobci hraček ani automobilový průmysl. Musely by být nastoleny ochranné systémy a sankce, které by každý průmysl chránily.

Pár čísel:

- Drtivá většina autorů ani interpretů nedostává za zkomponování a natočení písně v nahrávacím studiu žádný honorář. Jejich první příjem přichází tak jako v jiných odvětvích teprve v souvislosti s faktickým komisním prodejem jejich díla.
- Jeden návštěvník hotelu zaplatí za televizi v pokoji částku 3 Kč !!!
- Jedna průměrná restaurace zaplatí za hudbu měsíčně 300 Kč (10 Kč za den).

Každý podnikatel užívající ke svému podnikání hudbu má možnost užívat nechráněná díla a neplatit za ně, případně si hudbu obstarat u nezávislých správců práv, jak praví příslušná evropská směrnice. Tím vzniká konkurenční prostředí i pro autory, kteří jsou reprezentováni kolektivními správci. Stačí ctít autorský zákon a ohlásit to kolektivnímu správci. To platí samozřejmě i u užívání lidových a folklorních děl neznámých autorů.

Proto prosíme, vážení poslanci, chraňte průmysl s nehmotným majetkem, který digitální doba i tak přivádí do neřešitelné situace neoprávněného

sdílení a přivlastňování si soukromého majetku. Smutná pravda je, že realita je vždy o krok napřed v porovnání s legislativním stavem. Platí to úplně stejně v hudebním průmyslu jako ve všech dalších odvětvích.

Umožněte tvůrcům jednat v prostředí, kde je možná obchodní dohoda a cena za vlastnické právo není určena diktátem toho, kdo má pocit, že se o žádné vlastnictví nejedná a že je v této oblasti všechno všech. To je stav, od kterého jsme v roce 1989 odešli a nechceme se k němu vracet.

Vzhledem k tomu, že ani jeden návrh neakceptuje v komplexnosti principy svobodného podnikání v oblasti hudby, ale snaží se pod dojmem „ochrany uživatelů“ vytvořit obranný val proti „nenasytným“ požadavkům hudebníků, vydavatelů a herců, žádáme vás, abyste současný vládní návrh novely nepřijali, a naopak vytvořili podmínky pro seriózní platformu pro nás autory, interprety a tvůrce na vytvoření nového autorského zákona, který by byl zbaven všech léty navršených nánosů novel a nefunkčních kliček, tak aby mohl sloužit svobodné tvorbě ve třetím tisíciletí a akceptoval samozřejmě vyjednávací prostor pro majitele nehmotných práv a jejich uživatele.

Raději přečkáme se současným AZ než s dalším pokřivením mnohokrát pomačkaného zákona.

Děkujeme ☒